

دوسده تکاپوی توسعه در ایران

نشست نهم:

دهه اسناد بی فرجام، تحمیل واقعیات

(جنگ)

چهارشنبه بیست و یکم فروردین ماه ۱۳۸۷

حوزه های موضوعی بررسی

● شرایط شناسی

○ بین المللی

○ ملی

● ساختارشناسی

○ جامعه

○ قدرت

● دست اندرکاران توسعه

● نوع مواجهه با توسعه

● روش شناسی

● عملکردشناسی

● نوع تعامل با جهان

● جمع بندی

شرايط شناسی

- بين المللی

- ملی

شرایط بین المللی؛

- واپسین سال‌های دوران جنگ سرد
- آخرین تکاپوهای انقلابی
- ادامه فروپاشی حکومت‌های سنتی
- بحران افغانستان
- منازعه ایران و عراق
- وحدت شیوخ خلیج فارس
- منطقه؛ انبار تسلیحات
- برتری نظامی گری بر توسعه در منطقه
- نفت پربها، نفت کم بها
- دولت‌های مقتدر- مداخله‌گر در غرب
- حرکت قطار توسعه
- اندیشه ورزی در عرصه توسعه
- تغییرات در تقسیم کار بین المللی

شرایط ملی؛

- ادامه تشعشعات انقلاب
- تنش‌های داخلی
- تصرف سفارت امریکا و تبعات آن
- سقوط دولت موقت - سایه شورای انقلاب
- سیاست خارجی تهاجمی
- شعار نه شرقی - نه غربی
- آتش جنگ و افتان و خیزان‌های نبرد
- پی‌آمدهای داخلی جنگ
- محاصره اقتصادی
- غلبه جنگ بر اقتصاد
- سیاست‌های طبیعی - تحمیلی پی‌آیند جنگ
- چپ‌روی‌های افراطی
- درگیریهای داخلی
- فضای رو به بسته شدن
- خیز به سمت برنامه
- منازعه تخصص - تعهد

ساختارشناسی

• جامعه

• قدرت

ساختار جامعه؛

- محاط در فضای انقلاب
- میل به مشارکت قلیانی و فروکش آن
- پدیداری شوراها و انجمن‌ها و فرجام آن‌ها
- تلاشی احزاب
- احزاب درون حاکمیتی
- مهار اصناف
- عرصه عمومی دولتی
- دانشگاه خنثی – دانشگاه بازو
- سازمان یافتگی روستا
- امواج مهاجرتی و حاشیه نشینان
- طیف‌های حامی متشکل

ساختار قدرت؛

- میل از حاکمیت دو پایه به حاکمیت تک پایه
- تئوری دورانی و هژمونی روحانیت
- روشنفکران؛ فرودست روحانیان
- تثبیت موازی سازی با وزانت نونهادهای
- روحانیت سنتی – روحانیت مدیریتی
- عنصر نظامی – امنیتی
- جوانی نظام اجرایی
- پدیده فرهنگ روستا – شهری
- دیدگاه کشاورزی تاریخی
- میل به نفت
- جناح‌های دست‌اندرکار و نهادهایشان
- بدنه رادیکال و حوزه عمل

دست اندکاران توسعه؛

بخشی از دولت

طیفی از نظام کارشناسی

محدود نو نهادها

نوع مواجهه با توسعه؛

تلاقی دیدگاه‌ها:

- آرمانی - تاریخی
- شبه سوسیالیسم توزیعی
- عینی - الزامی
- خرد روستایی
- نفتی - تجاری

متن‌های دورانی؛

برنامه اول توسعه ۱۳۶۲-۶۶

اصلاحیه برنامه اول ۱۳۶۴

برنامه شرایط نوین ۱۳۶۵

برنامه:

تحمیل‌ها - ضرورت‌ها

موانع ایدئولوژیک - تاریخی

محدودیت‌های غیر ایدئولوژیک - غیر تاریخی

مشخصه‌های برنامه

فرجام برنامه

روش شناسی؛

پیشن نیاز: اثبات ضرورتی بس بدیهی

متن : مکتوبی برای اثبات ثبات

دستورالعملی برای توزیع درآمد نفت

امکانی برای اداره همزمان جنگ و اقتصاد

دستمایه‌ای برای تحقق شبه سوسیالیسم توزیعی

عملکرد شناسی؛

- باراجرائی مصادره‌ها، تملک‌ها، تصاحب‌ها
- دولت سنگین وزن – دولت متعهد
- دولت؛ محور اقتصاد
- فرادستی اراده – مصلحت، فرودستی قانون
- آبشخور بودجه
- نفت حاکم؛ سیکل‌های رونق – رکود متاثر از نفت
- اول جنگ، دوم اقتصاد
- انباشت نقدینگی، فواره تورم
- نظام تخصیصی – توزیعی
- میل غریزی به واردات و سیکل انقباض – انبساط
- برخورد عاطفی با روستا
- سردرگمی مقابل صنعت
- رشد سرطانی بخش خدمات
- اپیدمی تعاونی
- کشاکش کوچک و بزرگ

نوع تعامل با جهان؛

□ تئوری مواجهه؛ نه شرقی - نه غربی

□ سیاست خارجی؛ اصل حداکثر تهاجم

متحدین بی‌داشته

□ عرصه عمل؛ صدور انقلاب

□ ادعای تاریخی؛ ام القرائی

□ حوزه اقتصاد؛ مبادله سنتی نفت خام - کالا

□ حوزه مدیریتی؛ درگیری با نظام پیمانکاری خارجی

تلقی ساده از خودکفائی

جمع بندی؛

□ طراز عملکرد بپیش نیازها

□ میزان توفیق اقدامات

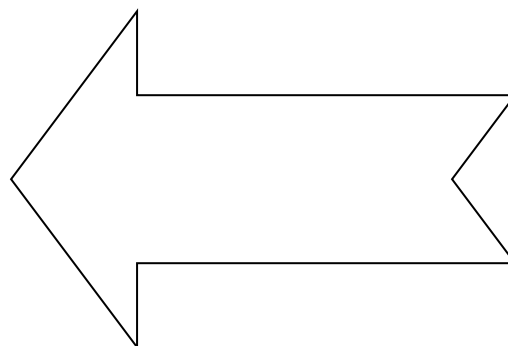
□ آثار اقدامات

□ ملاحظات تاریخی_ دورانی

طراز عملکرد با پیش نیازها؛

انطباق عمل با پیش نیاز

ناکافی - نا مناسب
در سطح هسته / منتشر در بدنه
غایب
پراکنده
در ابتدا موجود
موجود فیزیکی
فروکاهنده
قلیانی رو به سردی
بس کلان - شعاری
پازل رها
قابل آموزش - بی متولی

پیش نیازها

تمرکز اداری - تشکیلاتی
باور اصلاحی - توسعه ای
تئوری
ادبیات بسترساز
طیف های حامی
برنامه - چشم انداز
پذیرش اجتماعی
مشارکت اجتماعی
آموزش
نهاد
کادر

میزان توفیق اقدامات؛

سوادآموزی عمومی

• انرژی رسانی

• گاز

زنجیره‌های صنعتی

تجربه تشکیلاتی جنگ

آثار اقدامات؛

- تجزیه از جهان
- دولت محورین – دولت سنگین
- بخش خصوصی غیر متشکل
- تعاونی‌های ناپایدار
- اقتصاد دلالی
- نظام رانتهی
- پیوند ویژه با نفت
- گسترش فقر
- طبقه نوکیسه

ملاحظات تاریخی – دورانی؛

- خیزناکام برای توسعه
- در شرایط جنگی – شبه انقلابی
- بدون تجهیز تئوریک
- مستقل از انتخاب‌های اساسی
- هم بستر با حوزه روزمرگی
- در مواجهه با موانع ایدئولوژیک – تاریخی
- منجر به دولت سنگین بسته و کم کار آ